

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE IŠVADA,
pateikta 2021 m. spalio 6 d.¹

Byla C-342/20

**A SCPI,
dalyvaujant
Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö**

(*Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas, Suomija) prašymas priimti
prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvas kapitalo judėjimas – Mokesčių teisės aktai –
Juridinių asmenų pajamų mokestis – Investiciniai fondai – Mokesčių požiūriu skaidrus
subjektas – Mišrus subjektas – Investicijos į nekilnojamąjį turtą ir (arba) į nekilnojamojo turto
bendroves kitoje valstybėje narėje – Mokestinio skaidrumo mechanizmas – Reikalavimas dėl
įsteigimo pagal sutartį – Investicinių fondų, įsteigtų pagal įstatus, pašalinimas iš taikymo srities –
Apribojimas – Panašumas – Pateisinimas – Nebuvimas“

I. Įžanga

1. *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas, Suomija) prašymas priimti
prejudicinį sprendimą susijęs su SESV 49, 63 ir 65 straipsnių išaiškinimu.
2. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Prancūzijoje įsteigto investicinio fondo A SCPI ir
Verohallinto (mokesčių administratorius, Suomija) ginčą dėl jo priimto išankstinio sprendimo.
Tame sprendime mokesčių administratorius nusprendė, kad A SCPI mokesčių požiūriu nebuvo
skaidrus subjektas 2020 mokestiniais metais, todėl turi būti apmokestintas pajamų mokesčiu
Suomijoje.
3. Šis mokesčių administratoriaus sprendimas grindžiamas neseniai į Suomijos mokesčių teisės
aktus įtrauktomis nuostatomis, kuriose įtvirtintas skirtingas investicinių fondų, pirma, įsteigtų
pagal sutartį ir, antra, įsteigtų pagal įstatus, vertinimas.
4. *Pagal sutartį* įsteigti investiciniai fondai mokesčių požiūriu laikomi skaidriais, todėl atleidžiami
nuo pajamų mokesčio. Pagal sutartį įsteigti fondai neturi juridinio asmens statuso. Jų veikimas
reguliuojamas investuotojų suderėtomis sutarčių nuostatomis.

¹ Originalo kalba: prancūzų.

5. Atvirkščiai, *pagal įstatus* įsteigti investiciniai fondai, kaip antai A SCPI, mokesčių požiūriu laikomi neskaidriais. Todėl jie apmokestinami pajamų mokesčiu Suomijoje. Steigimo „pagal įstatus“ forma reiškia, kad įsteigiamas subjektas, kurio veiklą reguliuoja „įstatai“. Atsižvelgiant į atitinkamo subjekto rūšį, šis subjektas gali turėti juridinio asmens statusą ir (arba) teisinį veiksnumą (t. y. gebėjimą atlikti teisinius veiksmus arba būti ieškovas ar atsakovas teisme) arba jų neturėti.

6. Dėl toliau nurodytų priežasčių manau, kad Suomijos mokesčių teisės aktuose įtvirtintas skirtingas požiūris į pagal sutartį įsteigtus investicinius fondus ir į pagal įstatus įsteigtus investicinius fondus prieštarauja laisvam kapitalo judėjimui, kaip antai užtikrintam SESV 63 ir 65 straipsniuose.

7. Iš esmės manau, kad šis atskyrimas yra nepagrįstas, nes dėl jo skirtingai vertinami investiciniai fondai, kurie skaidrumo požiūriu yra objektyviai panašūs, nepaisant jų steigimo pagal sutartį ar pagal įstatus.

II. Suomijos teisė

8. Pagal 1992 m. gruodžio 30 d. *tuloverolaki* 1535/1992 (Pajamų mokesčio įstatymas 1535/1992), iš dalies pakeisto Įstatymu 528/2019 (toliau – Pajamų mokesčio įstatymas), 3 straipsnio 4 punktą „juridiniai asmenys“, be kita ko, yra akcinė bendrovė, investiciniai fondai ir specialieji investiciniai fondai.

9. Šio įstatymo 9 straipsnio pirmos pastraipos 2 punkte nustatyta, kad fiziniai asmenys, kurie per mokestinius metus neturėjo Suomijoje gyvenamosios vietos, ir užsienio juridiniai asmenys privalo mokėti pajamų mokestį nuo Suomijoje gautų pajamų (dalinis apmokestinimas).

10. Minėto įstatymo 10 straipsnyje nurodytos kelios pajamų, kurios laikomos gautomis Suomijoje, rūšys. Be kita ko, tai yra šios pajamos:

- pajamos iš Suomijoje esančio nekilnojamojo turto arba patalpų, priklausančių asmeniui remiantis turimomis Suomijos akcinės būsto bendrovės ar kitos akcinės bendrovės akcijomis arba remiantis naryste Suomijos kooperatinėje būsto bendrovėje ar kitoje kooperatinėje bendrovėje,
- dividendai, kooperatinės bendrovės pelnas ir kitos panašios pajamos, gautos iš Suomijos akcinės bendrovės, kooperatinės bendrovės arba kito juridinio asmens, taip pat dalyvavimas gaunant Suomijos bendrovių grupės pelno,
- pelnas, gautas perleidus Suomijoje esantį nekilnojamąjį turtą arba perleidus akcijas ar dalis Suomijos akcinėje būsto bendrovėje, kitoje akcinėje bendrovėje arba kooperatinėje bendrovėje, kurios daugiau nei 50 % bendro turto sudaro vienas ar keli Suomijoje esantys nekilnojamojo turto vienetai.

11. Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnis buvo įtrauktas Įstatymu 528/2019, kuris įsigaliojo 2020 m. sausio 1 d. ir taikomas nuo 2020 mokestinių metų.

12. Pagal šio straipsnio pirmą pastraipą nuo pajamų mokesčio atleidžiami investiciniai fondai, kaip jie suprantami pagal *sijoitusrahastolaki* 213/2019 (Investicinių fondų įstatymas 213/2019) 1 skyriaus 2 straipsnio pirmos pastraipos 2 punktą, ir į juos panašūs pagal sutartį įsteigti atviri užsienio investiciniai fondai, kurių dalys priklauso ne mažiau kaip 30 dalininkų.

13. Pagal minėto straipsnio antrą pastraipą šis atleidimas nuo mokesčio taip pat taikomas specialiesiems investiciniams fondams, kaip jie suprantami pagal *vaihtoehdorahastojen hoitajista annettu laki* 162/2014 (Alternatyvių fondų valdytojų įstatymas 162/2014) 2 skyriaus 1 straipsnio antrą pastraipą, ir į juos panašius užsienio specialiesiems investiciniams fondams, jei tai yra atviri fondai, kurių dalys priklauso ne mažiau kaip 30 dalininkų.

14. Pagal Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnio ketvirtą pastraipą specialusis investicinis fondas, kaip jis suprantamas pagal Alternatyvių fondų valdytojų įstatymo 2 skyriaus 1 straipsnio antrą pastraipą, arba į jį panašus pagal sutartį įsteigtas užsienio specialusis investicinis fondas, savo lėšas šio įstatymo 16a skyriaus 4 straipsnyje nurodytu būdu daugiausia investuojantis į nekilnojamąjį turtą ir nekilnojamojo turto vertybinius popierius, pajamų mokesčiu neapmokestinamas tik tuomet, jeigu kasmet savo dalininkams paskirsto mažiausiai tris ketvirtadalius finansinių metų pelno neatsižvelgiant į nerealizuotą kapitalo prieaugį.

III. Pagrindinė byla, prejudicinis klausimas ir procesas Teisingumo Teisme

15. A SCPI yra investicinė bendrovė, įsteigta pagal Prancūzijos teisę kaip kintamojo kapitalo bendrovė (privati investavimo į nekilnojamąjį turtą kintamojo kapitalo bendrovė), investuojanti į nekilnojamąjį turtą Prancūzijoje ir euro zonos šalyse. Investicijų objektu esantis nekilnojamas turtas nuomojamas įmonėms. 2017 m. pabaigoje investicinio fondo vertė buvo apie 32 mln. EUR. Bendrovė buvo investavusi į keturis nekilnojamojo turto objektus, esančius keturiuose skirtingose euro zonos šalyse. 2017 m. bendrovė turėjo 926 dalininkus.

16. A SCPI yra atstovaujama bendrovės „A“ SAS („A“ *Asset Management*, paprastoji akcinė bendrovė). Pagal įstatymą ir jos įstatus visus sprendimus dėl A SCPI priima A, kuri taip pat yra fondo valdytoja. A SCPI negali pati nei atlikti teisinių veiksmų, nei būti ieškovė ar atsakovė teisme. Be to, jai taikoma *Autorité des marchés financiers française* (AMF, Prancūzijos vertybinių popierių ir rinkų institucija) kontrolė ir ji yra alternatyvus fondas, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2011/61/ES².

17. Investicinių vienetų grąža investuotojams mokama kasmet ir atitinka A SCPI gautas grynąsias nuomos pajamas bei kitas grynąsias finansines pajamas. Sprendimą dėl pelno paskirstymo priima visuotinis susirinkimas. Bendrovė yra atsakinga už įsipareigojimus tretiesiems asmenims, tačiau investuotojams tenka antrinė atsakomybė, susijusi su bendrovės įsipareigojimais.

18. Prancūzijoje A SCPI yra mokesčių požiūriu skaidrus subjektas. Ji nėra apmokestinama pajamų mokesčiu. Mokestį moka investuotojai nuo pajamų dalies, kuri jiems pervedama proporcingai jų turimoms bendrovės dalims. Be to, apmokestinamas šių investuotojų pelnas, kurį jie gautų pardavus ar išpirkus šias dalis.

² 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl alternatyvaus investavimo fondų valdytojų, kuria iš dalies keičiami direktyvos 2003/41/EB ir 2009/65/EB bei reglamentai (EB) Nr. 1060/2009 ir (ES) Nr. 1095/2010 (OL L 174, 2011, p. 1).

19. 2019 m. birželio mėn. SCPI numatė pasirašyti sutartį dėl dviejų Suomijos savitarpio nekilnojamojo turto akcinių bendrovių, kurioms priklauso mažmeninei prekybai naudojami pastatai, akcijų pirkimo. Jei A SCPI įgyvendins šį sandorį, Suomijoje ji vykdys nekilnojamojo turto nuomos veiklą, kiek tai susiję su patalpomis, jos kontroliuojamomis dėl turimų nekilnojamojo turto akcinės bendrovės akcijų. Be to, A SCPI numato kitų investicijų į nekilnojamąjį turtą Suomijoje galimybę, įsigyjant kitų savitarpio nekilnojamojo turto akcinių bendrovių akcijų arba imantis tiesioginių investicijų į nekilnojamąjį turtą.

20. Planuodama šias investicijas į nekilnojamąjį turtą Suomijoje A SCPI paprašė mokesčių administratoriaus priimti išankstinį sprendimą dėl 2019 ir 2020 mokestinių metų.

21. Dėl 2019 mokestinių metų mokesčių administratorius nusprendė, kad A SCPI atleidžiama nuo pajamų mokesčio Suomijoje pagal atitinkamas mokestines nuostatas prieš įsigaliojant Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsniui.

22. Vis dėlto, kiek tai susiję su 2020 mokestiniais metais, mokesčių administratorius nusprendė, kad pagal minėtą nuostatą A SCPI neatleidžiama nuo pajamų mokesčio Suomijoje.

23. A SCPI ginčijamoje išankstinio sprendimo dalyje, susijusioje su 2020 mokestiniais metais, mokesčių administratorius konstatavo, jog iš prie prašymo pridėto fondo prospekto matyti, kad ši bendrovė prilygintina Suomijos akcinei bendrovei. Fondo pelnas paskirstomas dalininkams, tik jei yra atitinkamas visuotinio susirinkimo sprendimas šiuo klausimu. A SCPI yra kintamojo kapitalo investicinė įmonė, todėl neturi specialaus investicinio fondo, įsteigto pagal sutartį, teisinės formos, kaip to reikalaujama Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnio ketvirtoje pastraipoje.

24. A SCPI pareiškė ieškinį *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas) dėl išankstinio mokesčių administratoriaus sprendimo, kiek tai susiję su 2020 mokestiniais metais.

25. A SCPI teigė, kad Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnis prieštarauja Sąjungos teisei tiek, kiek tik pagal sutartį įsteigti fondai gali būti laikomi specialiaisiais investiciniais fondais, kurie atleisti nuo pajamų mokesčio. A SCPI visais aspektais yra į Suomijos investicinių fondų panašus subjektas. Vienintelis skirtumas yra teisinė forma, nes A SCPI yra įsteigta pagal įstatus laikantis Prancūzijos investicinių fondų įstatymo reikalavimų, o *sijoitusrahastolaki* (Suomijos investicinių fondų įstatymas) atitinkantys investiciniai fondai turi būti steigiami pagal sutartį.

26. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas išdėstė motyvus, dėl kurių buvo priimtas Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnis, kaip matyti iš parengiamųjų darbų.

27. Pirma, šiuo pakeitimu buvo siekiama padidinti teisinį saugumą. Iki šios nuostatos priėmimo galiojusioje sistemoje užsienio investicinių fondų mokestinis vertinimas nebuvo formaliai reglamentuojamas pagal Suomijos teisę ir dėl jo buvo sprendžiama kiekvienu konkrečiu atveju. Nesant sąvokos „investiciniai fondai“ apibrėžties mokesčių teisės aktuose, prilyginimo kriterijai turėjo būti nustatyti administracinėje praktikoje ir jurisprudencijoje. Gana bendras mokesčių nuostatų pobūdis galėjo palengvinti užsienio fondų prilyginimą Suomijos investiciniams fondams.

28. Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžė, kad Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnio priėmimas nereiškė, kad buvo nutrauktas investicinių fondų apmokestinimas Suomijoje. Jų mokestinis vertinimas visuomet priklausė nuo investavimo priemonės teisinės formos ir ši nuostata šiuo klausimu nepasikeitė. Suomijos investiciniai fondai

ir specialieji investiciniai fondai yra pagal sutartį įsteigti subjektai. Pakeitimo pasiūlymu buvo siekiama patikslinti mokesčių teisės aktus tik pagal sutartį įsteigtiems fondams, neatsižvelgiant į tai, ar jie yra Suomijos, ar užsienio subjektai.

29. Konkrečiai kalbant, iš pakeitimo pasiūlymo matyti, kad nebuvo siekiama išplėsti atleidimo nuo mokesčio taikymo kitoms subjektų, vykdančių kolektyvinio investavimo į vertybinius popierius užsienyje veiklą, teisinėms formoms. Suomijoje apmokestinimas grindžiamas investavimo priemonės teisine forma. Suomijos investiciniai fondai yra pagal sutartį įsteigti subjektai, kurie yra ne savarankiški juridiniai asmenys, o veikiau turto junginiai, kurių atleidimas nuo mokesčio reglamentuojamas atskirai. Užsienio investiciniai fondai gali būti prilyginti Suomijos akcinėms bendrovėms remiantis jų teisine forma.

30. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pabrėžia, kad pagal investiciniams fondams taikytinus Suomijos teisės aktus investiciniai fondai gali būti įsteigti tik pagal sutartį.

31. Šiam teismui kyla klausimas dėl Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnio suderinamumo su SESV 49, 63 ir 65 straipsniais, nes tik pagal sutartį įsteigti atviri užsienio investiciniai fondai gali būti prilyginami Suomijos investiciniams fondams, atleistiems nuo pajamų mokesčio, netaikant šio atleidimo investiciniams fondams, įsteigtiems pagal įstatus, kaip antai A SCPI.

32. Šiomis aplinkybėmis *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar SESV 49, 63 ir 65 straipsnius reikia aiškinti taip, kad jiems prieštarauja nacionalinės teisės normos, pagal kurias Suomijos investiciniams fondams, kuriems pajamų mokestis netaikomas, gali būti prilyginti tik pagal sutartį įsteigti užsienio atviri investiciniai fondai, vadinasi, užsienio investiciniai fondai, kurie pagal savo teisinę formą nėra įsteigti pagal sutartį, Suomijoje privalo mokėti mokestį prie šaltinio, nors, atidžiai išnagrinėjus, tarp jų ir Suomijos investicinių fondų nėra jokių kitų reikšmingų objektyvių skirtumų?“

33. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo kanceliarijoje užregistruotas 2020 m. liepos 23 d. Suomijos Respublika ir Europos Komisija pateikė rašytines pastabas ir raštu atsakė į Teisingumo Teismo klausimus 2021 m. gegužės 18 d.

IV. Analizė

34. Šioje byloje iškelta problema susijusi su bendresniu klausimu dėl „mišrių“ mokestinių subjektų, t. y. subjektų, kurie vienoje valstybėje mokesčių požiūriu laikomi „skaidriais“ (pats subjektas atleistas nuo mokesčio, o apmokestinami tik jo dalininkai proporcingai jų turimoms dalims), o kitoje valstybėje laikomi mokesčių požiūriu „neskaidriais“ (apmokestinamas pats

subjektas)³.

35. Pagrindinėje byloje A SCPI laikoma mokesčių požiūriu skaidriu subjektu valstybėje, kurioje ji buvo įsteigta (Prancūzija), ir mokesčių požiūriu neskaidriu subjektu valstybėje, kurioje ji planuoja tam tikras investicijas į nekilnojamąjį turtą (Suomija).

36. Nors mišrūs subjektai kelia sudėtingų koordinavimo problemų sudarant sutartis dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo⁴, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo klausimas susijęs tik su konkretesne problema dėl Suomijos teisės aktų suderinamumo su laisvu kapitalo judėjimu ir įsisteigimo laisve.

37. Konkrečiai kalbant, šis teismas iš esmės klausia, ar valstybės narės mokesčių teisės aktuose numatytas reikalavimas dėl investicinio fondo įsteigimo pagal sutartį tam, kad jis galėtų būti laikomas mokesčių požiūriu skaidriu, prieštarauja laisvam kapitalo judėjimui ir (arba) įsisteigimo laisvei tiek, kiek dėl šio reikalavimo iš taikymo srities pašalinami kitose valstybėse narėse pagal įstatus įsteigti investiciniai fondai, kurie skaidrumo požiūriu yra objektyviai panašūs į pagal sutartį įsteigtus fondus.

38. Suomijos vyriausybė, priešingai nei Komisija, siūlo neigiamai atsakyti į šį klausimą.

39. Pabrėžiu, kad mišrių subjektų problematika Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nėra nauja. Iš tiesų Sprendimas *Columbus Container Services* buvo susijęs su pagal Belgijos teisę įsteigta bendrove, kuri mokesčių požiūriu buvo laikoma neskaidria Belgijoje (kur jai buvo taikoma lengvatinė koordinavimo centrų tvarka), o Vokietijoje, kurioje gyveno jos dalininkai, ji buvo laikoma skaidria mokesčių požiūriu⁵. Vis dėlto tame sprendime nėra išvadų, kurios galėtų būti taikomos šioje byloje, nes jis buvo konkrečiai susijęs su papildomu mokesčiu, išskaičiuojamu Vokietijoje (iš dalininkų) dėl to, kad Belgijoje (bendrovei) buvo taikomas nedidelis mokesčio tarifas⁶.

40. Siekdamas išsamumo dar pažymiu, kad Teisingumo Teismas nagrinėjo valstybės pagalbos suteikimą mokesčių požiūriu skaidriems subjektams 2018 m. liepos 25 d. Sprendime *Komisija / Ispanija ir kt.*⁷.

³ Be kita ko, žr. Parada, L. „Hybrid Entities and Conflicts of Allocation of Income Within Tax Treaties: Is New Article 1(2) of the OECD Model (Article 3(1) of the MLI) the Best Solution Available?“, *British Tax Review*, 2018, Nr. 3, p. 335–376, ypač p. 338 ir 339: „Generally speaking a „hybrid entity“ is an entity that is considered to be a taxable or opaque entity in the country of its establishment, that is, it is an entity which is different from its owners and which is subject to corporate income taxation in its country of organisation. In the other country, however, the same entity is regarded as tax or fiscally transparent, that is, there will be no taxation at the level of the entity but rather there will be at the level of the partners. The same phenomenon of hybridity operates in the opposite direction also. That is to say, an entity can be treated as being tax transparent in the country of its establishment, but considered a taxable entity in the other country. These entities are known as „reverse hybrids entities.“ („Paprastai „mišrus subjektas“ – tai subjektas, laikomas apmokestinamuoju arba neskaidriu įsisteigimo šalyje, t. y. subjektas, turinti atskirą subjektiškumą jo savininkų atžvilgiu ir apmokestinamas pelno mokesčiu įsisteigimo šalyje. Vis dėlto kitoje šalyje tas pats subjektas laikomas mokesčių požiūriu skaidriu, t. y. taikomas apmokestinimas ne subjekto, o akcininkų lygiu. Tas pats mišraus pobūdžio reiškinys galimas ir esant atvirkštinei situacijai. T. y. subjektas gali būti vertinamas kaip skaidrus mokesčių požiūriu savo įsisteigimo šalyje, tačiau laikomas apmokestinamu subjektu kitoje šalyje. Šie subjektai vadinami „atvirkštiniais mišriais subjektais.“)

⁴ Be kita ko, žr. Parada, L., *op. cit.*, ir Brabazon, M. „Holding Proteus: Emerging Treaty Practice on Hybrid and Fiscally Transparent Entities“, *British Tax Review*, 2020, Nr. 5, p. 670–693.

⁵ 2007 m. gruodžio 6 d. sprendimas (C-298/05, EU:C:2007:754, 13–20 punktai). Taip pat žr. generalinio advokato P. Mengozzi išvadą byloje *Columbus Container Services* (C-298/05, EU:C:2007:197, 19–25 punktai).

⁶ 2007 m. gruodžio 6 d. Sprendimas *Columbus Container Services* (C-298/05, EU:C:2007:754, 35–37 punktai).

⁷ C-128/16 P, EU:C:2018:591.

A. Dėl taikytinos judėjimo laisvės

41. Prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodyta įsisteigimo laisvė (SESV 49 straipsnis) ir laisvas kapitalo judėjimas (SESV 63 straipsnis). Primenu, kad šių dviejų pagrindinių laisvių atitinkamos taikymo sritys nebūtinai yra išimtinės⁸. Vis dėlto man atrodo sunkiai paneigiama, kad ši byla turi būti nagrinėjama atsižvelgiant tik į laisvą kapitalo judėjimą, kaip teisingai teigė Suomijos vyriausybė ir Komisija.

42. Pagrindinėje byloje A SCPI numatytas investicijas sudaro, pirma, Suomijos nekilnojamojo turto bendrovių akcijų įsigijimas ir, antra, tiesioginės investicijos į Suomijoje esantį nekilnojamąjį turtą⁹.

43. Dėl tiesioginių investicijų į kitoje valstybėje narėje esantį nekilnojamąjį turtą, pažymėtina, kad jos patenka į laisvo kapitalo judėjimo taikymo sritį, kaip paaiškinau savo išvadoje sujungtose bylose *SEGRO ir Horváth*¹⁰. Šis vertinimas buvo patvirtintas po šios išvados priimtuose sprendimuose¹¹.

44. Dėl kitoje valstybėje narėje įsteigtų bendrovių akcijų įsigijimo pažymėtina, jog iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad į įsisteigimo laisvės taikymo sritį patenka nacionalinės teisės aktai, kurie taikomi *tik* tokioms turimoms kapitalo dalims, kurios leidžia daryti aiškią įtaką bendrovės sprendimams ir lemti jos veiklą. Atvirkščiai, nacionalinės nuostatos, taikomos akcijų įsigijimui turint vienintelį tikslą – investuoti lėšas neketinant daryti įtakos konkrečios įmonės valdymui ir kontrolei, turi būti nagrinėjamos atsižvelgiant tik į laisvą kapitalo judėjimą¹².

45. Vis dėlto pagrindinėje byloje Suomijos teisės aktai taikomi ne *tik* akcijų įsigijimui, kuris leidžia daryti aiškią įtaką bendrovės sprendimams ir lemti jos veiklą. Iš tiesų atitinkamos mokesčių nuostatos taikomos pajamoms, gautoms iš *bet kokio* dalyvavimo valdant Suomijos bendrovės kapitalą, neatsižvelgiant į šios kapitalo dalies dydį¹³.

46. Taigi, taikant pirma nurodytą jurisprudenciją, reikia išnagrinėti Suomijos nekilnojamojo turto bendrovių akcijų įsigijimo mokestinį vertinimą atsižvelgiant tik į laisvą kapitalo judėjimą.

47. Vis dėlto išsamumo sumetimais patikslinu, kad toliau pateikti argumentai būtų reikšmingi ir kalbant apie įsisteigimo laisvę.

⁸ Pavyzdžiui, žr. 2010 m. sausio 21 d. Sprendimą *SGI* (C-311/08, EU:C:2010:26, 23–30 punktai) ir mano išvadą byloje *Komisija / Vengrija* (Žemės ūkio paskirties žemės užufrukto teisės) (C-235/17, EU:C:2018:971, 47–49 punktai).

⁹ Žr. šios išvados 19 punktą.

¹⁰ C-52/16 ir C-113/16 (EU:C:2017:410, 50–57 punktai).

¹¹ Be kita ko, žr. 2018 m. sausio 18 d. Sprendimą *Jahin* (C-45/17, EU:C:2018:18, 22 punktas), 2018 m. kovo 6 d. Sprendimą *SEGRO ir Horváth* (C-52/16 ir C-113/16, EU:C:2018:157, 52–60 punktai) ir 2019 m. gegužės 21 d. Sprendimą *Komisija / Vengrija* (Žemės ūkio paskirties žemės užufrukto teisės) (C-235/17, EU:C:2019:432, 54 ir 55 punktai).

¹² Be kita ko, žr. 2012 m. lapkričio 13 d. Sprendimą *Test Claimants in the FII Group Litigation* (C-35/11, EU:C:2012:707, 91 ir 92 punktai), 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimą *Deister Holding ir Juhler Holding* (C-504/16 ir C-613/16, EU:C:2017:1009, 78 punktas) ir 2020 m. rugsėjo 3 d. Sprendimą *Vivendi* (C-719/18, EU:C:2020:627, 40 ir 41 punktas).

¹³ Žr. šios išvados 10 punktą.

B. Dėl laisvo kapitalo judėjimo apribojimo buvimu

48. Pagal suformuotą jurisprudenciją tarp SESV 63 straipsnio 1 dalyje draudžiamų laisvo kapitalo judėjimo apribojimo priemonių yra tos, kurios gali atgrasyti nerezidentus investuoti tam tikroje valstybėje narėje arba atgrasyti šios valstybės narės rezidentus tai daryti kitose valstybėse¹⁴.

49. Vis dėlto vien to, kad egzistuoja paprasti nacionalinių mokesčių sistemų *skirtumai*, nepakanka tokiam apribojimui konstatuoti. Iš esmės, nesant suderinimo Sąjungos lygmeniu, nepalanki padėtis, galinti atsirasti, kai įvairios valstybės narės tuo pat metu įgyvendina savo kompetenciją mokesčių srityje, nėra laisvo judėjimo ribojimas, jeigu dėl to nėra diskriminuojama¹⁵.

50. Vadovaudamasis ta pačia logika Teisingumo Teismas yra patikslinęs, kad laisvas judėjimas negali būti suprantamas taip, jog valstybė narė savo mokesčių teisės nuostatas privalo sieti su kitų valstybių narių nuostatomis, kad visais atvejais būtų užtikrintas apmokestinimas, naikinantis visus skirtumus, kurių atsiranda dėl nacionalinės mokesčių teisės aktų, nes mokesčių mokėtojo priimami sprendimai dėl investicijų kitoje valstybėje narėje tokiam mokesčių mokėtojui tam tikrais atvejais gali būti daugiau ar mažiau palankūs arba nepalankūs¹⁶.

51. Kitaip tariant, paprasti valstybių narių mokesčių politikos skirtumai, nesant suderinimo Sąjungos lygmeniu, negali būti laikomi prieštaraujančiais judėjimo laisvėms.

52. Pagrindinėje byloje taip ir būtų, jeigu Suomijos mokesčių sistemoje nebūtų numatyta mokestinio skaidrumo mechanizmo. Tokiu atveju tai, kad bendrovė, įsteigta Prancūzijoje, kurioje mokesčių požiūriu ji laikoma skaidria, negalėtų pasinaudoti panašiu mechanizmu Suomijoje, nusprendusi investuoti į nekilnojamąjį turtą šioje valstybėje, negalėtų būti laikoma „kapitalo judėjimo apribojimu“.

53. Vis dėlto nagrinėjama problema yra kitokia. Pagrindinėje byloje Suomijos mokesčių sistemoje aiškiai numatytas mokestinio skaidrumo mechanizmas. Prancūzijoje įsteigtas investicinis fondas A SCPI negali juo pasinaudoti, nes neatitinka Suomijos teisės aktuose numatytų *tinkamumo kriterijų*.

54. Šiuo atveju kyla klausimas ne dėl nacionalinių mokesčių sistemų skirtumo, o dėl nacionalinėje mokesčių sistemoje (šiuo atveju – Suomijos mokesčių sistemoje) nustatytų tinkamumo kriterijų suderinamumo su judėjimo laisvėmis¹⁷.

55. Pagrindinės bylos aplinkybėmis A SCPI netaikomas mokestinio skaidrumo mechanizmas, nes ji nėra įsteigta pagal sutartį. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas užduoda klausimą būtent dėl šio tinkamumo kriterijaus teisėtumo.

¹⁴ Be kita ko, žr. 2014 m. kovo 13 d. Sprendimą *Bouanich* (C-375/12, EU:C:2014:138, 43 punktas), 2016 m. gegužės 26 d. Sprendimą *NN (L) International* (C-48/15, EU:C:2016:356, 44 punktas ir nurodyta jurisprudencija) ir 2018 m. kovo 6 d. Sprendimą *SEGRO ir Horváth* (C-52/16 ir C-113/16, EU:C:2018:157, 65 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

¹⁵ Be kita ko, žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimą *Damseaux* (C-128/08, EU:C:2009:471, 27 punktas ir nurodyta jurisprudencija), 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimą *Banco Bilbao Vizcaya Argentaria* (C-157/10, EU:C:2011:813, 38 punktas ir nurodyta jurisprudencija), 2013 m. lapkričio 21 d. Sprendimą *X* (C-302/12, EU:C:2013:756, 28 punktas) ir 2016 m. gegužės 26 d. Sprendimą *NN (L) International* (C-48/15, EU:C:2016:356, 47 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

¹⁶ 2013 m. lapkričio 7 d. Sprendimas *K* (C-322/11, EU:C:2013:716, 80 punktas), 2020 m. sausio 30 d. Sprendimas *Köln-Aktienfonds Deka* (C-156/17, EU:C:2020:51, 72 punktas) ir 2020 m. balandžio 30 d. Sprendimas *Société Générale* (C-565/18, EU:C:2020:318, 35 punktas).

¹⁷ Šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimą *Köln-Aktienfonds Deka* (C-156/17, EU:C:2020:51, 45 ir 46 punktai).

56. Atsižvelgiant į šios išvados 48 punkte primintą jurisprudenciją, mano nuomone, nekyla abejonių, jog reikalavimas dėl investicinio fondo įsteigimo pagal sutartį tam, kad mokesčių požiūriu jis būtų laikomas skaidriu, kaip antai numatyta Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnyje, yra laisvo kapitalo judėjimo apribojimas. Iš tiesų šis reikalavimas gali atgrasyti kitose valstybėse narėse įsteigtus investicinius fondus investuoti Suomijoje.

57. Šiuo klausimu primenu, kad nacionalinės teisės aktas, vienodai taikomas ūkio subjektams rezidentams ir ūkio subjektams nerezidentams, gali tapti laisvo kapitalo judėjimo apribojimu. Iš esmės iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad net objektyviais kriterijais pagrįstas diferencijavimas faktiškai gali sudaryti nepalankias sąlygas tarpvalstybiniais atvejais¹⁸.

58. Pagrindinėje byloje atgrasomasis poveikis kyla dėl to, kad netaikomas mokestinio skaidrumo mechanizmas ir atitinkamai kyla pareiga mokėti Suomijoje pajamų mokestį, taikomą investiciniams fondams, įsteigtiems pagal įstatus kitoje valstybėje narėje, ypač kai šie fondai laikomi mokesčių požiūriu skaidriais jų kilmės valstybėje narėje.

59. Iš tiesų toks kitose valstybėse narėse pagal įstatus įsteigtų fondų apmokestinimo skirtumas (kai kilmės valstybėje narėje jie laikomi mokesčių požiūriu skaidriais, o Suomijoje – neskaidriais) gali turėti didelį neigiamą poveikį apmokestinimo atžvilgiu, todėl atgrasyti šiuos fondus investuoti Suomijoje.

60. Tiksliau sakant, daugeliu atvejų mokestinis skaidrumas yra sąmoningas investuotojų pasirinkimas ir vadovaudamiesi šiuo pasirinkimu jie nustato savo investavimo strategiją. Tokiomis aplinkybėmis, jei tam tikroje valstybėje narėje jiems netaikomas mokestinio skaidrumo mechanizmas, tai turės atgrasomąjį poveikį investicijoms šioje valstybėje, nes toks netaikymas būtų nesuderinamas su investuotojų nustatyta strategija. Pagrindinėje byloje būtent šis atgrasomasis poveikis lėmė A SCPI skundą dėl išankstinio sprendimo, kuriuo mokesčių administratorius atsisakė leisti jai pasinaudoti mokesčių požiūriu skaidriems subjektams taikoma tvarka.

61. Išsamumo sumetimais taip pat patikslinu, jog negalima atmesti, kad reikalavimas dėl įsteigimo pagal sutartį, numatytas Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnyje, sudaro *netiesioginę diskriminaciją* investicinių fondų kilmės pagrindu, kaip pabrėžė Komisija.

62. Pagal suformuotą jurisprudenciją SESV garantuojamos judėjimo laisvės draudžia ne tik tiesioginę (arba atvirą) diskriminaciją dėl kilmės, bet ir visas netiesiogines (arba paslėptas) diskriminacijos formas, kurios, nors ir taikant iš pirmo žvilgsnio neutralius kriterijus, iš tiesų lemia tokį patį rezultatą¹⁹.

63. Taigi, reikalavimas dėl įsteigimo pagal sutartį turės netiesioginę diskriminacinę poveikį tuo atveju, jei pagal investiciniams fondams taikytinus Suomijos teisės aktus (nemokestinius) reikalaujama, kad šie fondai būtų įsteigti pagal sutartį²⁰. Iš tiesų tokiu atveju tik investiciniams

¹⁸ Šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2002 m. birželio 4 d. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-483/99, EU:C:2002:327, 39–42 punktai); 2003 m. gegužės 13 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-98/01, EU:C:2003:273, 47 punktas), 2010 m. lapkričio 11 d. Sprendimą *Komisija / Portugalija* (C-543/08, EU:C:2010:669, 68–72 punktai) ir 2020 m. sausio 30 d. Sprendimą *Köln-Aktienfonds Dea* (C-156/17, EU:C:2020:51, 55 punktas).

¹⁹ Šiuo klausimu, be kita ko, žr. 1974 m. vasario 12 d. Sprendimą *Sotgiu* (152/73, EU:C:1974:13, 11 punktas), 1982 m. vasario 3 d. Sprendimą *Seco ir Desquenne & Giral* (62/81 ir 63/81, EU:C:1982:34, 8 punktas), 2002 m. birželio 13 d. Sprendimą *Sea-Land Service ir Nedlloyd Lijnen* (C-430/99 ir C-431/99, EU:C:2002:364, 36 punktas) ir 2021 m. vasario 25 d. Sprendimą *Novo Banco* (C-712/19, EU:C:2021:137, 31 punktas).

²⁰ Šiuo klausimu žr. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nurodytą informaciją, kaip antai apibendrinta šios išvados 28–30 punktuose.

fondams, įsteigtiems kitose valstybėse narėse (pagal įstatus), galėtų būti netaikomas Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnyje numatytas mokestinio skaidrumo mechanizmas. Šis netiesioginis diskriminacinis poveikis gali būti net sustiprintas, jei kilmės valstybėje narėje egzistuoja įpareigojimas dėl tam tikrų investicinių fondų steigimo pagal įstatus²¹.

64. Atsakydama į kelis Teisingumo Teismo šiuo aspektu pateiktus klausimus Suomijos vyriausybė vis dėlto nurodė, kad pagal Suomijos teisės aktus leidžiama steigti investicinius fondus pagal įstatus, turint omenyje, kad tokiems fondams netaikomas Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnyje numatytas mokestinio skaidrumo mechanizmas, kaip ir kitose valstybėse narėse pagal įstatus įsteigtiems fondams. Jei taip iš tikrųjų yra, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, manau, kad negali būti konstatuotas „netiesioginės diskriminacijos“ buvimas.

65. Kad ir kaip būtų, pabrėžiu, jog „netiesioginės diskriminacijos“ konstatavimas nėra lemiamas atsakant į pateiktą klausimą, nes dėl pirma nurodytų priežasčių man neatrodo, kad gali būti ginčijamas laisvo kapitalo judėjimo apribojimo buvimas.

C. Dėl pagal sutartį ir pagal įstatus įsteigtų investicinių fondų panašumo

66. Pagal SESV 65 straipsnio 1 dalies a punktą SESV 63 straipsnis nepažeidžia valstybių narių teisės „taikyti atitinkamas savo mokesčių įstatymų nuostatas, pagal kurias skiriami mokesčių mokėtojai dėl jų skirtingos padėties gyvenamosios vietos arba kapitalo investavimo vietos atžvilgiu“.

67. Šios nuostatos, kuria leidžiama nukrypti nuo laisvo kapitalo judėjimo ir kuri pagal savo pobūdį turi būti aiškinama siaurai, taikymo sritis yra aiškiai apribota SESV 65 straipsnio 3 dalimi, pagal kurią šio straipsnio 1 dalyje nurodytos nacionalinės nuostatos „neturi sudaryti laisvo kapitalo judėjimo ir mokėjimų <...> savavališko diskriminavimo ar užslėpto apribojimo“.

68. Taigi reikia skirti pagal SESV 65 straipsnio 1 dalies a punktą leidžiamą skirtingą vertinimą nuo SESV 65 straipsnio 3 dalyje uždraustos diskriminacijos. Šiuo klausimu iš jurisprudencijos matyti, jog tam, kad tokios nacionalinės mokesčių teisės normos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, galėtų būti laikomos suderinamomis su Sutarties nuostatomis dėl laisvo kapitalo judėjimo, reikia, kad skirtingas vertinimas būtų susijęs su objektyviai skirtingomis situacijomis arba pateisinamas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu²².

69. Be to, pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją tarpvalstybinės ir vidaus situacijų panašumas turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į atitinkamomis nacionalinėmis nuostatomis siekiamą tikslą²³.

²¹ Remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo paaiškinimais, atrodo, kad pagrindinėje byloje A SCPI įsteigimas pagal įstatus buvo privalomas atsižvelgiant į Prancūzijos teisės aktus. Žr. šios išvados 25 punktą.

²² Be kita ko, žr. 2012 m. gegužės 10 d. Sprendimą *Santander Asset Management SGIIC ir kt.* (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286, 23 punktas ir nurodyta jurisprudencija), 2018 m. birželio 21 d. Sprendimą *Fidelity Funds ir kt.* (C-480/16, EU:C:2018:480, 48 punktas) ir 2020 m. balandžio 30 d. Sprendimą *Société Générale* (C-565/18, EU:C:2020:318, 24 punktas).

²³ Be kita ko, žr. 2018 m. birželio 12 d. Sprendimą *Bevola ir Jens W. Trock* (C-650/16, EU:C:2018:424, 32 punktas), 2018 m. liepos 4 d. Sprendimą *NV* (C-28/17, EU:C:2018:526, 31 punktas ir nurodyta jurisprudencija) ir 2019 m. vasario 26 d. Sprendimą *X* (Tarpinės bendrovės, įsteigtos trečiojoje šalyje) (C-135/17, EU:C:2019:136, 64 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

70. Taigi, taikant šią jurisprudenciją, reikia patikrinti, ar pagal įstatus kitose valstybėse narėse įsteigtų investicinių fondų (kuriems netaikomas Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnyje įtvirtintas mokestinio skaidrumo mechanizmas) padėtis yra panaši į Suomijoje pagal sutartį įsteigtų investicinių fondų (kuriems taikomas šis mechanizmas) padėtį remiantis nacionalinės mokesčių teisės normomis.

71. Pirmiausia pabrėžiu, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimas aiškiai grindžiamas prielaida, kad investicinio fondo, kaip antai A SCPI, nors ir įsteigto pagal įstatus, *padėtis faktiškai yra panaši* į investicinių fondų, įsteigtų Suomijoje pagal sutartį, padėtį. Remiantis pačia šio klausimo formuluote, išskyrus jų teisinę formą, „tarp [šių fondų] ir Suomijos investicinių fondų nėra jokių kitų reikšmingų objektyvių skirtumų“.

72. Norėčiau pridurti, kad, mano nuomone, neįkyla abejonių, jog mokestinio skaidrumo mechanizmo, kaip antai numatyto Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnyje, taikymo tikslais *tam tikri* pagal įstatus įsteigti investiciniai fondai iš tikrųjų yra panašūs į pagal sutartį įsteigtus investicinius fondus.

73. Mokestinio skaidrumo mechanizmo tikslas – suderinti atitinkamų subjektų mokestinį vertinimą su jų teisine realybe. Kitaip tariant, – laikyti *mokesčių* požiūriu skaidriais tam tikrus subjektus, kurie *teisiniu* požiūriu yra skaidrūs.

74. Būtent to siekiama Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsniu. Kaip paaikškino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pagal šią nuostatą kai kurie subjektai, kurie yra ne savarankiški juridiniai asmenys, o paprasti turto junginiai, kuriuos investavimo tikslais sudarė tam tikras dalininkų skaičius, atleidžiami nuo mokesčio²⁴.

75. Taigi taikant šį mokestinio skaidrumo mechanizmą siekiama atleisti nuo pajamų mokesčio tam tikras koordinavimo struktūras, kurios praktiškai nesudaro realios pertvaros tarp ekonominės veiklos ir investuotojų. Kaip paaikškino Suomijos vyriausybė, Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsniu siekiama investicijas į tokius fondus vertinti kaip dalininkų „tiesiogines investicijas“ į atitinkamą turtą.

76. Tokių skaidrių pagal sutartį įsteigtų struktūrų priešprieša yra komercinė akcinė bendrovė. Paprastai tokiai bendrovei suteikiamas juridinio asmens statusas, ji turi teisinį veiksnumą, nuosavą kapitalą, teisę priimti sprendimus tiek dėl savo investicijų, tiek dėl savo pelno paskirstymo, ir jos akcininkų atsakomybė yra ribota (apribota jų investicijų dydžiu).

77. Taigi, skirtingai nuo pagal sutartį įsteigtų investicinių struktūrų, akcinės bendrovės sudaro neskaidrią pertvarą tarp ekonominės veiklos ir investuotojų. Šiuo pagrindu akcinės bendrovės paprastai apmokestinamos pajamų mokesčiu, turint omenyje tai, kad pelno paskirstymas dividendų forma bus atskirai apmokestintas akcininkų lygiu. Kadangi teisiniu požiūriu akcinė bendrovė yra neskaidri, ji taip pat vertinama kaip neskaidri mokesčių požiūriu.

78. Tarp šių dviejų kraštutinių formų (viena vertus, sutartinių darinių skaidrumo ir, kita vertus, akcinių bendrovių neskaidrumo) koegzistuoja įvairių rūšių struktūros, kurioms būdingas didesnis ar mažesnis skaidrumas.

²⁴ Žr. šios išvados 29 punktą.

79. Taigi, būtent šiuo aspektu reikalavimas dėl steigimo pagal sutartį, numatytas Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnyje, man atrodo kritikuotinas dėl pernelyg didelio formalumo.

80. Žinoma, neabejotina, kad kai kurie pagal įstatus įsteigti subjektai gali būti laikomi neskaidriais, kai jų veikimo būdas panašus į pirma apibūdintą klasikinės akcinės bendrovės veikimą (juridinio asmens statusas, teisinis veiksnumas, nuosavas kapitalas, įgaliojimai priimti sprendimus dėl investicijų ir pelno paskirstymo, ribota atsakomybė).

81. Vis dėlto tam tikri kiti subjektai, įsteigti pagal įstatus, skaidrumo požiūriu panašūs į pagal sutartį įsteigtus subjektus.

82. Kaip pavyzdį pakanka nurodyti pagrindinėje byloje aptariamo investicinio fondo, t. y. A SCPI, požymius, kaip juos apibūdino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas²⁵. Nors šis subjektas įsteigtas pagal įstatus, man atrodo, kad jam būdingas didelis skaidrumo laipsnis. Pirma, A SCPI neturi teisinio veiksnumo (ji negali nei atlikti teisinių veiksmų, nei būti ieškovė arba atsakovė teisme). Antra, A SCPI grynasis pelnas kiekvienais metais išmokamas investuotojams. Trečia, nors A SCPI yra atsakinga už įsipareigojimus tretiesiems asmenims, investuotojai turi antrinę atsakomybę.

83. Manau, kad, nepaisant steigimo pagal įstatus, tokių požymių turintis investicinis fondas skaidrumo požiūriu yra panašus į pagal sutartį įsteigtus investicinius fondus. Iš tiesų toks subjektas yra tiesiog koordinavimo struktūra, nesudaranti realios pertvaros tarp vykdomos ekonominės veiklos ir investuotojų. Tai, kad dėl pelno paskirstymo turi oficialiai nuspręsti visuotinis susirinkimas, man neatrodo lemiamą aplinkybę šiuo klausimu²⁶, jei didžioji grynųjų pelno dalis faktiškai išmokama investuotojams kiekvienais metais²⁷.

84. Kitaip tariant, Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnis, kuriame apsiribojama formalia „skaidrumo“ sąvoka, siejama su reikalavimu dėl steigimo pagal sutartį, neapima tam tikrų pagal įstatus įsteigtų investicinių fondų, kurie praktiškai yra tiek pat „skaidrūs“ kaip ir investiciniai fondai, įsteigti pagal sutartį. Šiuo aspektu šioje nuostatoje įtvirtintas savavališkas skirtingas panašių situacijų vertinimas.

85. Mano nuomone, pirma išdėstytų argumentų pagrįstumą patvirtina neseniai priimtas Sprendimas *Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö* (KIPVPS paskirstytos pajamos), kaip teisingai pabrėžė Komisija²⁸. Tiesa, šis sprendimas buvo susijęs ne su investiciniams fondams taikoma apmokestinimo tvarka, bet su tokių fondų paskirstomų pajamų mokesčiniu vertinimu. Vis dėlto šiame kontekste Teisingumo Teismas aiškiai nusprendė, jog „dėl tos aplinkybės, kad pagal Liuksemburgo teisę įsteigta [kintamojo kapitalo investicinė bendrovė (SICAV)] yra *įsteigta pagal įstatus*, šio subjekto situacija (atliekant mokesčinį paskirstytų pajamų vertinimą) nesiskiria nuo *pagal Suomijos sutarčių teisę* įsteigto [kolektyvinio investavimo į vertybinius popierius subjekto (KIPVPS)] situacijos“²⁹.

²⁵ Žr. šios išvados 16 ir 17 punktus.

²⁶ Žr. šios išvados 17 ir 23 punktus.

²⁷ Šis reikalavimas, taikomas tam tikriems investiciniams fondams, iš tiesų numatytas Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnio ketvirtoje pastraipoje.

²⁸ 2021 m. balandžio 29 d. sprendimas (C-480/19, EU:C:2021:334).

²⁹ 2021 m. balandžio 29 d. Sprendimas *Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö* (KIPVPS paskirstytos pajamos) (C-480/19, EU:C:2021:334, 54 punktas); pasviruoju šriftu išskirta mano.

86. Kitaip tariant, kaip siūlau ir šioje byloje, Teisingumo Teismas nusprendė, kad skirtinga tvarka, grindžiama investicinio fondo teisine forma, šiomis aplinkybėmis yra savavališkas panašių situacijų skirtingas vertinimas.

87. Išsamumo sumetimais patikslinu, kad valstybė narė, laikydamosi iš Sąjungos teisės aktų kylančių pareigų, gali susieti mokestinio skaidrumo mechanizmo taikymą su *materialiniais* skaidrumo kriterijais. Šiuo klausimu įsivaizduoju, be kita ko, tokius kriterijus, kaip atitinkamo subjekto teisinio veiksnio nebuvimas, įpareigojimas paskirstyti didžiąją dalį grynojo metinio pelno arba dalininkų ribotos atsakomybės nebuvimas.

88. Grįsdama savo poziciją, kad pagal sutartį ir pagal įstatus įsteigtų investicinių fondų padėtis nėra panaši, Suomijos vyriausybė teigė, kad pagal sutartį įsteigti investiciniai fondai suteikia investuotojams didesnę saugumą, ypač bankroto atveju, nes jiems leidžiama būti tiesioginiais fondo turto savininkais.

89. Šis argumentas neįtikina. Kaip teisingai pažymėjo Komisija, Suomijos vyriausybė nenurodė jokios konkrečios priežasties, dėl kurios buvimas tiesioginiu fondo turto savininku suteiktų daugiau saugumo finansinių sunkumų atveju, nei dalių turėjimas pagal įstatus įsteigtame investiciniame fonde. Šiuo klausimu pabrėžiu, kad pagal sutartį įsteigtų investicinių fondų atveju neleidžiama apriboti investuotojų atsakomybės finansinių sunkumų atveju, priešingai nei tam tikrų pagal įstatus įsteigtų fondų (be kita ko, įsteigtų kaip akcinė bendrovė) atveju.

90. Kad ir kaip būtų, kaip jau paaškinau, Suomijos vyriausybė gali nustatyti materialinius kriterijus, kurių, siekiant užtikrinti investuotojų saugumą, turi laikytis visi investiciniai fondai (įsteigti pagal sutartį arba įstatus), norintys pasinaudoti mokestinio skaidrumo mechanizmu. Pavyzdžiui, galima įsivaizduoti reikalavimą, kad būtų taikoma nacionalinės finansų rinkų institucijos kontrolė, kaip antai A SCPI pagrindinėje byloje³⁰.

D. Dėl pateisinimo, grindžiamo privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais, nebuvimo

91. Konstatavau, jog reikalavimas dėl įsteigimo pagal sutartį tam, kad būtų galima pasinaudoti mokestinio skaidrumo mechanizmu, numatytu Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnyje, yra laisvo kapitalo judėjimo apribojimas. Be to, parodyčiau, kad šiuo reikalavimu įtvirtintas savavališkas skirtingas panašių situacijų, t. y. investicinių fondų, kurių skaidrumo laipsnis panašus, nepaisant jų įsteigimo pagal sutartį ar pagal įstatus, vertinimas.

92. Lieka išnagrinėti, ar tai gali būti pateisinta privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais.

93. Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad laisvą kapitalo judėjimą ribojančios nacionalinės priemonės gali būti pateisinamos SESV 65 straipsnyje nurodytais pagrindais arba privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais, jei šios priemonės yra tinkamos įgyvendinti jomis siekiamą tikslą ir neviršija to, kas būtina jam pasiekti³¹.

94. Neįtikina nė vienas Teisingumo Teismui pateiktoje bylos medžiagoje nurodytas pateisinimas.

³⁰ Žr. šios išvados 16 punktą.

³¹ Be kita ko, žr. 2009 m. spalio 1 d. Sprendimą *Woningstichting Sint Servatius* (C-567/07, EU:C:2009:593, 25 punktas), 2012 m. spalio 25 d. Sprendimą *Komisija / Belgija* (C-387/11, EU:C:2012:670, 74 punktas), 2013 m. spalio 22 d. Sprendimą *Essent ir kt.* (C-105/12–C-107/12, EU:C:2013:677, 50 punktas) ir 2020 m. liepos 16 d. Sprendimą *Adusbeif ir kt.* (C-686/18, EU:C:2020:567, 105 punktas).

95. Pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad vienas iš vyriausybės pasiūlyme, po kurio buvo priimtas Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsnis, nurodytų tikslų buvo siekis nustatyti tikslesnius mokestinio skaidrumo mechanizmo taikymo užsienio investiciniams fondams kriterijus. Taigi ši nauja nuostata leido padidinti apmokestinimo nuspėjamumą ir teisinį saugumą. Ji taip pat lėmė administracinės naštos panaikinimą.

96. Tuo pačiu klausimu Suomijos vyriausybė Teisingumo Teisme teigė, kad egzistuoja ryšys tarp tikslios atleidimo nuo mokesčio apibrėžties ir mokesčių kontrolės bei mokesčių rinkimo veiksmingumo užtikrinimo.

97. Mano nuomone, siekis padidinti teisinį saugumą jokių būdu negali būti teisėtas pagrindas, leidžiantis pateisinti judėjimo laisvių apribojimą. Tokiu atveju valstybės narės galėtų visiškai laisvai nustatyti tokius apribojimus, jeigu jie būtų numatyti normose, užtikrinančiose aukštą teisinio saugumo lygį.

98. Tiesa, Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad teisinio saugumo *stoka*, daranti poveikį nacionalinėms taisyklėms, gali būti nesuderinama su Sąjungos teise. Pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjungos teisės reglamentuojamose srityse valstybių narių teisės taisyklės turi būti suformuluotos nedviprasmiškai, kad leistų atitinkamiems asmenims aiškiai ir tiksliai žinoti savo teises ir pareigas, o nacionaliniams teismams – užtikrinti jų laikymąsi³².

99. Vis dėlto ši jurisprudencija visiškai nereiškia, kad teisinio saugumo tikslas gali pateisinti judėjimo laisvių apribojimą, kurį lemia kiti atitinkamų nacionalinių taisyklių aspektai.

100. Be to, kaip teisingai pažymėjo Komisija, vien administraciniais ar praktiniais sunkumais taip pat negalima pateisinti Sutartimi garantuojamos pagrindinės laisvės pažeidimo³³.

101. Antra, Suomijos vyriausybė glaustai paminėjo mokesčių sistemos darnos tikslą, šiuo klausimu pabrėždama, kad atleidimas nuo mokesčio taikomas investiciniams fondams, kuriuos galima įsteigti pagal Suomijos teisės aktus, ir visiems į juos panašiams užsienio fondams.

102. Šis argumentas taip pat turi būti atmestas. Pagal suformuotą jurisprudenciją, kad būtų pritarta tokiu pateisinimu grindžiamam argumentui, turi būti nustatytas tiesioginis ryšys tarp nagrinėjamos mokesčio lengvatos ir šios lengvatos kompensavimo konkrečiu mokesčiu, o tiesioginis ryšio pobūdis turi būti išnagrinėtas atsižvelgiant į atitinkama teisės nuostata siekiamą tikslą³⁴.

103. Taigi, pakanka pažymėti, jog Suomijos vyriausybė nesirėmė tokio tiesioginio ryšio buvimu, būtinu tam, kad būtų pritarta tokiame pateisinime.

³² Be kita ko, žr. 1985 m. sausio 30 d. Sprendimą *Komisija / Danija* (143/83, EU:C:1985:34, 10 punktas), 1991 m. vasario 26 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-120/88, EU:C:1991:74, 11 punktas), 2003 m. kovo 6 d. Sprendimą *Komisija / Liuksemburgas* (C-478/01, EU:C:2003:134, 20 punktas) ir 2021 m. balandžio 15 d. Sprendimą *Finanzamt für Körperschaften Berlin* (C-868/19, nepaskelbtas Rink., EU:C:2021:285, 50 punktas).

³³ Be kita ko, žr. 1986 m. gruodžio 16 d. Sprendimą *Komisija / Graikija* (124/85, EU:C:1986:490, 12 punktas), 1990 m. liepos 12 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-128/89, EU:C:1990:311, 22 punktas), 2008 m. lapkričio 27 d. Sprendimą *Papillon* (C-418/07, EU:C:2008:659, 54 punktas) ir 2019 m. liepos 3 d. Sprendimą *Delfarma* (C-387/18, EU:C:2019:556, 30 punktas).

³⁴ Be kita ko, žr. 1992 m. sausio 28 d. Sprendimą *Bachmann* (C-204/90, EU:C:1992:35, 21 punktas), 2006 m. rugsėjo 14 d. Sprendimą *Centro di Musicologia Walter Stauffer* (C-386/04, EU:C:2006:568, 53 punktas ir nurodyta jurisprudencija), 2018 m. birželio 12 d. Sprendimą *Bevola ir Jens W. Trock* (C-650/16, EU:C:2018:424, 45 punktas) ir 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimą *College Pension Plan of British Columbia* (C-641/17, EU:C:2019:960, 87 punktas).

104. Galiausiai, trečia, remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo paaiškinimais, Suomijos investiciniams fondams kitose valstybėse narėse gali būti taikomi griežtesni teisės aktai nei tie, kurie Suomijoje taikomi užsienio fondams, o tai keltų problemų konkurencijos sąlygų neutralumo požiūriu. Vienas iš Pajamų mokesčio įstatymo 20a straipsniu siekiamų tikslų – sudaryti vienodas sąlygas Suomijos ir užsienio fondams.

105. Vis dėlto, kaip iš esmės pažymėjo Komisija, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad nepalankus mokestinis vertinimas valstybėje narėje, kuris pripažintas prieštaraujančiu pagrindinėms judėjimo laisvėms, negali būti laikomas atitinkančiu Sąjungos teisę dėl galimo kitoje valstybėje narėje suteiktų mokesčių lengvatų buvimo³⁵.

106. Siekdamas išsamumo dar patikslinu, kad joks pateisinimo pagrindas negali būti nustatytas remiantis Sprendimo *Köln-Aktienfonds Dek*a³⁶ 43 punktu. Tiesa, Teisingumo Teismas jame patikslino, kad valstybės narės gali laisvai numatyti specialią kolektyvinio investavimo subjektams taikomą apmokestinimo tvarką, kad paskatintų juos naudotis.

107. Vis dėlto šio patikslinimo, kurį Teisingumo Teismo atliko pateikdamas įžangines pastabas prieš atsakydamas į užduotus klausimus, apimtis turi būti suprantama atsižvelgiant į paskesnius to sprendimo punktus. Šiuo punktuose Teisingumo Teismas priminė, kad valstybės narės turi įgyvendinti savo mokesčių autonomiją, laikydamosi iš Sąjungos teisės kylančių reikalavimų, be kita ko, nustatytų Sutarties nuostatose dėl laisvo kapitalo judėjimo³⁷.

108. Teisingumo Teismas pridūrė, jog dėl to kolektyvinio investavimo subjektams taikomos tvarkos nustatymas, ypač sąlygų, reikalingų siekiant ta tvarka pasinaudoti, pobūdis ir šiuo tikslu pateiktini įrodymai, *neturi tapti laisvo kapitalo judėjimo apribojimu*³⁸.

109. Kitaip tariant, tokios tvarkos nustatymas nėra tinkamas pagrindas pateisinti laisvo kapitalo judėjimo apribojimą.

110. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia manyti, kad laisvo kapitalo judėjimo apribojimas, kylantis iš reikalavimo dėl steigimo pagal sutartį tam, kad būtų taikomas mokestinio skaidrumo mechanizmas, nėra pateisinamas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu.

V. Išvada

111. Atsižvelgdamas į visus išdėstytus argumentus siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas, Suomija) pateiktą prejudicinį klausimą:

SESV 63 ir 65 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad valstybės narės mokesčių teisės aktuose numatytas reikalavimas dėl steigimo pagal sutartį tam, kad investicinis fondas galėtų pasinaudoti mokestinio skaidrumo mechanizmu, prieštarauja laisvam kapitalo judėjimui, nes dėl šio

³⁵ Šiuo klausimu, be kita ko, žr. 1986 m. sausio 28 d. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (270/83, EU:C:1986:37, 21 punktas), 1999 m. spalio 26 d. Sprendimą *Eurowings Luftverkehr* (C-294/97, EU:C:1999:524, 44 punktas), 2004 m. liepos 15 d. Sprendimą *Lenz* (C-315/02, EU:C:2004:446, 43 punktas), 2006 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Cadbury Schweppes ir Cadbury Schweppes Overseas* (C-196/04, EU:C:2006:544, 49 punktas) ir 2007 m. lapkričio 8 d. Sprendimą *Amurta* (C-379/05, EU:C:2007:655, 75 ir 78 punktai).

³⁶ 2020 m. sausio 30 d. sprendimas (C-156/17, EU:C:2020:51).

³⁷ 2020 m. sausio 30 d. Sprendimas *Köln-Aktienfonds Dek*a (C-156/17, EU:C:2020:51, 45 punktas).

³⁸ 2020 m. sausio 30 d. Sprendimas *Köln-Aktienfonds Dek*a (C-156/17, EU:C:2020:51, 46 punktas).

reikalavimo šis mechanizmas netaikomas pagal įstatus kitose valstybėse narėse įsteigtiems investiciniams fondams, nors šie fondai skaidrumo požiūriu yra objektyviai panašūs į pagal sutartį įsteigtus fondus.